

Ю. Д. Кунєв,

доктор юридичних наук, професор

ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО УРЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: kunev@ukr.net

Мета статті полягає у формулюванні пропозицій щодо можливостей досягнення мети адміністративного стягнення за ст. 23 Кодексу України про адміністративні правопорушення на підставі аналізу проблем Митного кодексу України. *Методи дослідження*: системного аналізу і синтезу, порівняльно-правового та доктринального пізнання митного законодавства; методи співставлення та порівняння положень міжнародного та національного митного законодавства, а також метод узагальнення та моделювання нових теоретичних знань. *Результати*: визначені проблеми подальшого розвитку адміністративного урегулювання митних правопорушень та запропоновані певні шляхи їх вирішення. Властивості митного законодавства визначаються якістю загальної правової норми у зв'язці регулятивної та охоронної складових. Основні проблеми у сфері охорони регулятивних норм в тому, що регулятивна норма повинна бути частиною диспозиції охоронної норми. Від якості регулятивної норми залежить загальне регулювання цілої сфери діяльності. Для системного вирішення сукупності виявлених проблем необхідним є прив'язка охоронних до регулятивних норм та поділ складів проступків за конкретними митними процедурами переміщення товарів. *Обговорення*: аргументується положення, що потрібно перевіряти усі наявні статті митного законодавства на відповідність конституційним принципам відповідальності та стандартам відповідальності у митній сфері, викладених у міжнародних договорах і угодах, ратифікованих Україною.

Ключові слова: митне правопорушення; Митний кодекс України; адміністративна відповідальність; митне законодавство.

Постановка проблеми та її актуальність.

Ефективність митної діяльності визначається ефективністю митного законодавства, частину якого складають норми чинного Митного кодексу України (МКУ), які визначають її складі митних правопорушень.

Представники вітчизняної адміністративно-правової науки приділяли певну увагу проблемам адміністративної відповідальності за порушення митних правил, але від цього кількість проблем не зменшується, про що постійно свідчить судова практика. При цьому важливими залишаються питання наукової інтерпретації означених проблем, узгодження положень МКУ з міжнародними стандартами та вироблення аргументованих пропозицій щодо

удосконалення чинного митного законодавства і практики його застосування. Цим зумовлюється актуальність, наукове і практичне значення даної публікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Над питаннями розвитку вітчизняного адміністративно-деліктного законодавства, підвищення ефективності застосування адміністративної відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень в Україні, в різні часи плідно працювали багато вітчизняних вчених – адміністративістів.

Під час дослідження було використано напрацювання науковців, присвячені аналізу правового регулювання відповідальності за порушення митних правил, зокрема роботи:

Є.В. Додіна, А.В. Дусик, Л.В. Калаянної, О.В. Константи, С.В. Кувакіна, В.В. Ліпінського, А.В. Мазура, В.Я. Настюка, А.І. Педешко, Д.В. Приймаченка, В.В. Прокопенка, М.Г. Шульги та ін. Проаналізовано судову практику у справах про порушення митних правил.

Водночас, суспільство і правозастосовна практика вимагають розвитку засад чинного вітчизняного законодавства, у тому числі з питань адміністративної відповідальності за митні правопорушення.

Мета статті – сформулювати пропозиції щодо можливостей досягнення мети адміністративного стягнення за ст. 23 Кодексу України про адміністративні правопорушення на підставі аналізу проблем Митного кодексу України.

Виклад основного матеріалу. В українському законодавстві та науковій літературі досить широко використовується поняття «митні правила», за Митним кодексом України, ст. 3 п. 3: «Норми законів України, які пом'якшують або скасовують відповідальність особи за порушення митних правил ...» [1], ст. 4 п. 28: «митні правила – встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, або контроль за якими покладено на митні органи цим Кодексом та іншими законами України» [1], за І. Г. Бережноком та А. Д. Войцещуком, як «установлена законодавством система правових норм, що залежно від об'єктів, суб'єктів, цілей, засобів, способів та етапів переміщення через митний кордон визначає порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються» [2, с. 10].

За відсутності в МКУ понять «митне законодавство» та «порушення митного законодавства», МКУ визначає складовими митної справи: «запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил».

За радянської доби, визнавалася монополія

держави на зовнішньоекономічну діяльність, яка і призвела до визначення процесного порядку перетину товарів через митний кордон у вигляді «Декрета Совета Народных Комиссаров. О порядке приема, хранения и отпуска импортных и экспортных товаров», Ст. 104, якого містить положення: «За нарушение настоящих правил виновные привлекаются к ответственности» [3]. Таке положення узаконює довільний характер визначення правопорушень за принципом: усе заборонено, окрім виконання «правил», які містять процесуальні норми порядку.

Виходить так, що монополії державної власності на засоби виробництва і зовнішньоекономічну діяльність давно відсутні, а підходи, спроектовані сто років тому, залишаються у МКУ, що за формою й змістом суперечить підходам сучасного митного законодавства.

Термін «митні правила» відсутній у митному законодавстві Європейського Союзу, в Кіотській конвенції та інших нормативно-правових актах та перекривається іншими загальнозживаними в нормах міжнародного митного законодавства поняттями: «митне законодавство», «митні формальності», «митні процедури».

Вважаємо, що застосування терміна «митні правила» у законодавчих актах України недоцільно з багатьох причин. Перша: це поняття надто загальне у випадку, коли всі ці «правила» визначені законодавчими актами. Поняття «митні правила» і терміни, з ним пов'язані, неконкретні та недоцільні, коли є інші визначення у міжнародному митному праві. Крім того, сутність поняття «правила» за Митним кодексом України розкривається через поняття «порядок», яке у структурно-логічній схемі організації займає вищий рівень ієрархії. Друга причина полягає у значенні словосполучення «відповідальність за порушення митних правил». Зазначимо, що згідно із Конституцією України (ст. 92 п. 22): «виключно законами України визначаються: засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них». Таким чином відповідальність настає за конкретні діяння (моделі конкретних дій), прямо встановлені у законо-

давчих актах, а не за порушення «правил» у значенні, наведеному вище [4, с. 333].

Вже давно потрібно використовувати в МКУ термінологію Кіотської конвенції, як частини митного законодавства України, на відміну від підходу використання радянської термінології: Розділ 3 Митного кодексу СРСР 1964 р. «Відповідальність за порушення митних правил і за контрабанду» та Митні правила, затвержені наказом Головного управління державного митного контролю при Раді Міністрів СРСР [5].

Цілком логічним та доцільним буде застосування у законодавстві України замість терміна «митні правила» іншого – «митне законодавство».

За Кіотською конвенцією: «митне законодавство – сукупність законів та підзаконних актів, що стосуються ввезення, вивезення, переміщення або зберігання товарів, застосування й забезпечення виконання яких покладено безпосередньо на митну службу, а також будь-яких нормативних розпоряджень, виданих митною службою в межах її компетенції»; «митне правопорушення» – будь-яке порушення або спроба порушення митного законодавства» [6].

Основи правового регулювання діяльності у митній сфері. Для використання інструментарію сприяння законній діяльності громадян потрібно реалізувати в законодавстві декілька принципів, стандартних для законодавства демократичних країн. Головним є не назва принципів, а їх зміст та реалізація в нормах законодавства, які відображаються у співвідношенні правових механізмів реалізації регулятивних та охоронних функцій держави в нормах адміністративної діяльності. Важливим є реалізація одночасно обох функцій за демократичними стандартами. В українському законодавстві є проблеми реалізації за обома напрямками діяльності та їх правового регулювання.

До відповідальності у сфері, пов'язаній з публічним управлінням потрібно підходити за певними принциповими основами, сформованими для сфер, які потребують стандартизації відносин у певній сфері господарської діяльності. Це здійснюється в межах адміністра-

тивного права і адміністративної діяльності.

Адміністративне право і стає адміністративним, а не управлінським, коли воно змінює характер на захисний, відносно реалізації прав та інтересів громадян. Сучасне адміністративне право сутнісне залишається поліцейським (управлінським), зважаючи на характер його спрямованості. В першу чергу, спрямованість проглядається за правовими інструментами (засобами), які для цього використовуються. Зокрема, адміністративна відповідальність повинна відігравати роль не покарання, а стимулювання до дотримання норм законодавства, яке визначає позитивний сценарій взаємодії громадян і держави на основі соціальної угоди суспільства і держави. Такий підхід відмінний від радянського карального, де покарання є інструментом реалізації цілей державного апарату, не зважаючи на права та інтереси громадян.

Ми вже зазначали, що важливими є обидва напрямки діяльності (регулятивний і охоронний), правове регулювання яких фактично здійснюється в межах однієї норми діяльності в певній сфері зі складною конструкцією.

Гіпотеза та диспозиція регулятивної норми визначають перелік зобов'язань, виконання яких потрібне для реалізації у законний спосіб права або законного інтересу суб'єкта приватного права.

У загальній нормі діяльності санкцію відіграє складова, яка визначає, яке зобов'язання, з необхідних в регулятивній частині нормі не виконане і які заходи урегулювання передбачаються для компенсації негативних наслідків.

Порушення регулятивних норм передбачає їх урегулювання різними засобами, не завжди пов'язаними з відповідальністю. Охоронні норми мають свою специфічну конструкцію, відмінну від регулятивних норм, але тісно пов'язану із змістовною складовою позитивних зобов'язань, за порушення яких передбачено санкцію. Можна вести мову про повноту правової визначеності регулятивних норм, від якої залежить законність застосування відповідальності. Законність застосування санкції залежить також від повноти правової визна-

ченості охоронних норм.

Таким чином утворюється конструкція загальної комбінованої норми, яка складається з двох та ефективність якої визначається найслабшою ланкою у зв'язці регулятивної та охоронної складових, тоді властивості законодавства в цілому, визначаються якістю загальної норми.

Якість загальних охоронних норм є більш усталеною в історичному та організаційному плані за існування багаторічного тотального карального права. Щодо якості регулятивних норм існує багато проблем, теоретичного та практичного плану. Проблеми у сфері правової охорони дії регулятивних норм в тому, що регулятивна норма повинна бути частиною диспозиції охоронної, і від якості регулятивної норми залежить загальне регулювання цілої сфери діяльності.

Якість регулятивної норми. Унікальність адміністративного законодавства, пов'язана із регулятивним впливом на суспільні процеси у сфері взаємодії суб'єктів приватного і публічного права. Конструкція правової взаємодії в регулятивних нормах потребує якісного розмежування сфер дії приватного і публічного права правовими засобами, які є відомими і стандартними. Таким правовим засобам присвячені наукові дослідження [7 – 9].

Регулятивні норми реалізуються в межах специфічної публічно-адміністративної діяльності, як діяльність із публічної взаємодії суб'єктів приватного і публічного права.

«Означаючи публічно-адміністративну діяльність доцільно використовувати дві основні правові складові норми діяльності: формальності й умови та дії з виконання умов й вчинення формальностей, кожна з яких має своє функціональне призначення. Поділяють правову норму діяльності, відповідно на матеріальну і процесну складові. Такий поділ є доцільним та необхідним. Необхідність викликана тим, що способи й процедури виконання і дотримання норми можуть бути різними. Доцільність полягає в тому, що формальності обмежують сваволю у результаті дій влади, тобто обмежують її дозвільний характер по відношенню до громадян тільки доказом

невиконання умов та неправомірності дій громадянина, спрямованих на реалізацію законного приватного інтересу. Тоді державний інтерес вчинення формальностей полягає у легалізації процедури прийняття рішення.

Для громадян (суб'єктів приватного права) «формальності зацікавлених осіб» – це різновид юридичних фактів, які становлять правовий матеріальний фундамент «адміністративного бар'єру», а виконання умов і вчинення формальностей – підстава для його подолання.

Для влади «адміністративні формальності» – це необхідні обставини та юридичні факти, потрібні для виконання органами держави, які фактично є правовим змістом виконання зобов'язань влади перед суспільством (за аналогією інституту зобов'язального права в цивільному праві). Адміністративні формальності в публічно-адміністративній діяльності (адміністративній процедурі) визначають матеріальну складову діяльності держави у взаємодії з зацікавленими особами (громадянином), позначають та вказують на дії, які має здійснювати публічна влада. Змістом матеріальної складової норми публічно-адміністративної діяльності є описи умов реалізації норми, виконання яких призводить до виконання публічного обов'язку і як наслідок – реалізації законного права та приватного інтересу» [9].

На рис. 1. зображено місце формальностей в публічно-адміністративній діяльності та в механізмі правового регулювання взаємодії суб'єктів приватного й публічного права.

Суб'єкт публічної влади має право контролювати виконання особою умов та вчинення формальностей і приймати остаточне рішення в адміністративній справі.

Зміст публічних формальностей спрямований на правову фіксацію станів процесу подолання суб'єктом приватного права «адміністративного бар'єру», який складається з умов і формальностей. Відповідно, правова фіксація станів процесу є матеріальною складовою дій публічної влади в публічно-адміністративній діяльності [9].

Сфера дії приватного права

Рис. 1. Модель взаємодії суб'єктів приватного та публічного права в механізмі правового регулювання публічно-адміністративної діяльності в митній сфері

За позитивної діяльності громадян (не пов'язаної з порушенням права) потрібні вказівки на необхідні дії, події і обставини, потрібні і достатні для реалізації власного права, інтересу.

Для реалізації в діяльності умов і формальностей для суб'єктів приватного права основним способом є дотримання норми – поведінка суб'єктів, що не допускає порушення правових норм.

Для реалізації в діяльності умов і формальностей для суб'єктів публічного права основним способом є виконання норми – активна поведінка суб'єктів, направлена на виконання юридичних обов'язків, зафіксованих в правових нормах.

Тобто формальності є умовою взаємодії

(комунікації) суб'єктів публічно-адміністративної діяльності та передумовою для виконання кожною стороною власних зобов'язань.

«Інструментальне значення публічних формальностей полягає у розмежуванні сфер дії публічного та приватного права. Де між сферами публічного та приватного права проходить межа – питання другорядне; найголовніше, що межа, визначена за допомогою публічних формальностей, чітко встановлена, відома усім й усіма повинна дотримуватися. Окрім того, розподіл зобов'язань між групами суб'єктів в адміністративній процедурі має йти вздовж лінії, котра була б чітко визначена формальностями, які б «підказували» або визначали відповідні дії в публічно-адміністративній діяльності (адміністративній процедурі).

За допомогою публічних формальностей позначають межу діяльностей з реалізації функцій держави: регулятивної та охоронної. За реалізації регулятивної функції, якщо виявляється порушення норм законодавства, здійснюється «перехід» до діяльності з розгляду порушення права, яке «обставляється» формальностями, що передбачені законом.

Публічні формальності є обов'язковим засобом у побудові стандартного алгоритму процесу легалізації права або законного інтересу та вирішення таких самих або подібних справ та отримання законного результату перебігу адміністративної справи» [9].

Взаємодія в регулятивній нормі повинна мати певний стандарт правового регулювання за допомогою юридичних засобів, основу яких складають умови і формальності, визначені в регулятивних нормах. Відповідальність суб'єкта приватного права повинна наставати за невиконання регулятивних зобов'язань:

- не виконання умов, визначених в законодавстві як обов'язкові;
- не вчинення формальностей, які визначені як обов'язкові у сфері дії публічного права (митній процедурі).

За не вчинення інших формальностей (не визначених в законі як обов'язкові) відповідальність не має наставати. Тому повинна бути чітка зв'язка регулятивної та охоронної норми, тобто вони повинні утворювати єдине ціле з прив'язкою до конкретної процедури регулювання.

Діючий у Кодексі України про адміністративні правопорушення [10] підхід не дозволяє встановлювати якісні зв'язки регулятивних та охоронних норм. Такий підхід (радянський) допускає покарання «за що завгодно», оскільки межа для сфер дії приватного та публічного права у взаємодії суб'єктів чітко не врегульована.

«Основна шкода неправильного ставлення до публічних формальностей – це відсутність чіткого визначення зобов'язань сторін у суспільній угоді, яка потім реалізується в публічно-адміністративній діяльності, зокрема це може призвести до таких небажаних

наслідків:

- можливість зміни зобов'язань без узгодження сторонами, що призводить до різного роду зловживань;
- складність визначення критеріїв гарантування реалізації прав та інтересів;
- складність обрання міри відповідальності за порушення умов сторонами взаємодії тощо.

Це загальний перелік можливих суттєвих і значних джерел порушень умов суспільної угоди між владою та суспільством і зловживань публічних адміністрацій, оскільки в публічно-адміністративній діяльності сторони взаємодії, у вихідній позиції, нерівноправні» [9].

Склад правопорушення потребує визначення складу відхилення від норми та доказування умислу в безпосередніх діях суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки. Метою сучасного адміністративно-деліктного права є «виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами» ст. 23. КУАП [10].

Властивості законодавства в цілому визначаються якістю загальної правової норми у зв'язці регулятивної та охоронної складових. Якість загальних охоронних норм є більш усталеною в історичному та організаційному плані за існування багаторічного тотального карального права. Щодо якості регулятивних норм та їх правової охорони існує багато проблем, теоретичного та практичного плану. Основні проблеми у сфері охорони регулятивних норм в тому, що регулятивна норма повинна бути частиною диспозиції охоронної, і від якості регулятивної норми залежить загальне регулювання цілої сфери діяльності.

У наступній публікації розглянемо окремо якість охоронної норми через якість регулятивної, оскільки вони є складовими загальної норми регулювання діяльності в митній сфері та діяльності за окремими її складовими – митними процедурами. Дослідження проблем адміністративної відповідальності будемо здійснювати на прикладі аналізу змісту положень статей МКУ.

Література

1. Митний кодекс України: Закон від 13 бер. 2012 р. № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Бережнюк І.Г., Войцещук А.Д. Сутність, структура та управлінський зміст митних правил і процедур. *Вісник Академії митної служби України*. 2007. № 4. С. 8–13.
3. Декрет Совета Народных Комиссаров. О порядке приема, хранения и отпуска импортных и экспортных товаров. Опубликовано в №№ 276 и 283 Известий Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета Советов от 8 и 17 декабря 1920 года.
4. Кунев Ю.Д. Правова організація діяльності митної служби України: теоретичні та методологічні основи: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2010. 442 с.
5. Таможенные правила, утвержденные Приказом Главного управления государственного таможенного контроля при Совете Министров СССР, от 18.08.1989 г. № 137.
6. International Convention on the simplification and harmonization of Customs procedures (as amended) (done at Kyoto on 18 May 1973, amended on 26 June 1999). URL: <http://www.wcoomd.org/KyotoNew/Content/content.html>
7. Кунев Ю.Д., Баязітов Л.Р. Визначення сутності та змісту основних митно-правових понять: «митні формальності». *Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право»*. 2014. № 1. С. 7–19.
8. Кунев Ю.Д., Баязітов Л.Р. Визначення сутності та змісту основних митно-правових понять: «митна процедура». *Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право»*. 2014. № 2. С. 7–21.
9. Кунева З.Ю. Митні формальності: теорія і практика: монографія. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2018. 216 с. С. 119–120.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

References

1. Mytnyi kodeks Ukrainy: Zakon vid 13 ber. 2012 r. № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Berezhniuk I.H., Voitseshchuk A.D. Sutnist, struktura ta upravlinskyi zmist mytnykh pravyl i protsedur. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy*. 2007. № 4. S. 8–13.
3. Dekret Soveta Narodnyih Komissarov. O poryadke priema, hraneniya i otpuska importnyih i eksportnyih tovarov. Raspublikovan v №№ 276 i 283 Izvestiy Vserossiyskogo Tsentralnogo Ispolnitelnogo Komiteta Sovetov ot 8 i 17 dekabrya 1920 goda.
4. Kuniev Yu.D. Pravova orhanizatsiia diialnosti mytnoi sluzhby Ukrainy: teoretychni ta metodolohichni osnovy: dys. ... dokt. yuryd. nauk: spets. 12.00.07. Kharkivskyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv, 2010. 442 s.
5. Tamojennyye pravila, utverjdennyie Prikazom Glavnogo upravleniya gosudarstvennogo tamojennogo kontrolya pri Sovete Ministrov SSSR, ot 18.08.1989 g. № 137.
6. International Convention on the simplification and harmonization of Customs procedures (as amended) (done at Kyoto on 18 May 1973, amended on 26 June 1999). URL: <http://www.wcoomd.org/KyotoNew/Content/content.html>
7. Kuniev Yu.D., Baiazitov L.R. Vyznachennia sutnosti ta zmistu osnovnykh mytno-pravovykh poniat: «mytni formalnosti». *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Serii: «Pravo»*. 2014. № 1. S. 7–19.
8. Kuniev Yu.D., Baiazitov L.R. Vyznachennia sutnosti ta zmistu osnovnykh mytno-pravovykh poniat: «mytna protsedura». *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Serii: «Pravo»*. 2014. № 2. S. 7–21.
9. Kuneva Z.Yu. Mytni formalnosti: teoriia i praktyka: monohrafiia. Kyiv: Vydavnychy dim «ArtEk», 2018. 216 s. S. 119–120.
10. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR*. 1984. Dodatok do № 51. St. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

FUNDAMENTALS OF ADMINISTRATIVE SETTLEMENT OF CUSTOMS OFFENSES

National Aviation University
Liubomyra Husara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: kunev@ukr.net

*The purpose of the article is to formulate proposals on the possibility of achieving the goal of administrative penalty under art. 23 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses on the basis of the problems analysis of the Customs Code of Ukraine. **Research methods:** system analysis and synthesis, comparative legal and doctrinal cognition of customs legislation; methods of comparison and comparing the provisions of international and national customs legislation, as well as the method of generalization and modeling of new theoretical knowledge. **Results:** problems of further development of administrative settlement of customs offenses are defined and certain ways of their decision are offered. The properties of customs legislation are determined by the quality of the general rule of law in relation to the regulatory and security components. The main problems in the field of protection of regulatory norms is that the regulatory norm should be part of the disposition of the protective norm. The general regulation of the whole sphere of activity depends on the quality of the regulatory norm. To systematically solving of all the identified problems, it is necessary to link security to regulations and the division of misdemeanors by specific customs procedures for the movement of goods, which, in turn, can also be grouped by general procedures: import, export and transit. **Discussion:** argues that all existing articles of customs legislation should be checked for compliance with the constitutional principles of responsibility and standards of responsibility in the customs sphere, set out in international treaties and agreements ratified by Ukraine.*

The properties of legislation in general are determined by the quality of the general legal norm in connection with the regulatory and protective components. The quality of general protective norms is more stable in historical and organizational terms for the existence of many years of total penal law. There are many problems, both theoretical and practical, regarding the quality of regulatory norms and their legal protection. The main problems in the field of protection of regulatory norms is that the regulatory norm should be part of the disposition of protection, and the quality of the regulatory norm depends on the general regulation of the entire sphere of activity.

In the next publication we will consider separately the quality of the protection norm through the quality of the regulatory one, as they are components of the general norm of regulation of activity in the customs sphere and activity according to its separate components - customs procedures. We will study the problems of administrative liability on the example of the analysis of the content of the provisions of the articles of the Customs Code of Ukraine.

Keywords: customs offense; Customs Code of Ukraine; administrative liability; customs legislation.